

7. Рефлексивний компонент забезпечує здатність до критичного осмислення власної діяльності у сфері популяризації мов, літератур і культур, самоосвіти та постійного вдосконалення професійних компетентностей.

Отже, формування культурної компетентності майбутніх учителів-філологів – це складний, але надзвичайно важливий процес. Він не лише сприяє професійному зростанню, а й допомагає майбутнім педагогам виховувати учнів як свідомих носіїв культурних цінностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варнавська І. В. Структурна характеристика культурної компетентності. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/15447> (дата звернення - 12.12.2024 р.).

2. Квітка О. О. Формування загальнокультурної компетентності студентів гуманітарних спеціальностей в освітньому просторі університету : дис... канд. пед. наук: 13.00.09 / Інститут педагогіки НАПН України. Київ, 2020. 297 с.

3. Яблоков С. Формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови засобами інноваційних технологій: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2016. 298 с.

Давидова Вікторія Олегівна
*аспірант, кафедра української та зарубіжної літератури і
методиик їх навчання,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі*

ЗНАЧЕННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МЕТОДИЦІ ШКІЛЬНОГО ВИВЧЕННЯ АНТИКОЛОНІАЛЬНОГО ДИСКУРСУ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ

Важливим для сучасної освіти є введення інтеграційних технологій у методологію шкільного вивчення антиколоніального дискурсу в українській прозі. Це зумовлено необхідністю вдосконалення навчально-виховного процесу в умовах реалізації реформування української школи, передусім у старшій ланці закладів загальної середньої освіти. Формування та становлення в учнів

історичної та національної свідомості за сучасних умов передбачає потребу в пошуках модерних педагогічних рішень, спрямованих як на оптимізацію змісту освіти, так і на удосконалення методик викладання.

На сучасному етапі реалізації освітньої реформи є нагальна потреба у впровадженні інтеграційних технологій, які дозволяють максимально ефективно реалізувати міжпредметні зв'язки, насамперед історії, літератури та громадянської освіти. Ці технології сприяють глибшому осмисленню учнями змісту антиколоніального дискурсу в українській прозі, а отже — вихованню свідомого громадянина, який житиме та творитиме задля мирного, безпечного майбутнього своєї суверенної країни.

Інтеграція – поняття, яке сьогодні використовується у всіх галузях життєдіяльності людини й охоплює такі сегменти, як екологія, економіка, євроінтеграційні процеси та навчання. Інтеграція, саме як освітня складова, за визначенням Л. Овдійчук – це «процес, у якому поєднуються (інтегруються) діяльність суб'єктів навчання, обстановка, де організовано навчання, та різні засоби навчання. Таким чином, інтегроване навчання відбувається за інтеграційним принципом, ґрунтується на системному підході, тобто змістовій та діяльнісній інтеграції» [3, с. 25]. Варто зазначити, що інтеграція в літературній освіті відповідно до сучасних стандартів є важливою домінантою успішності знань здобувачів. Це зумовлено тим, що такий вид навчання є набагато цікавішим за традиційний. Враховуючи це, більша кількість учнів стає зацікавленою у вивченні предмета, а також демонструє свої сильні сторони, які, завдяки інтеграційним процесам, здатні розкрити особистість учня та дозволяють більш глибоко використовувати набуті раніше знання. Під час вивчення літератури учні стикаються з історичними особливостями тієї чи іншої епохи, соціальним побутом, культурою — усе це створює цілісну картину сприйняття учнями твору, а також формує критичне та логічне мислення.

Багато науковців пропонують дефініції інтеграційних технологій, наприклад, О. Мариновська визначає їх як «побудову навчального процесу на основі виявлення в різних навчальних дисциплінах однотипних елементів і поєднання їх у якісно нову цілісність з метою створення життєствердного образу світу учня» [2, с. 3]. Зокрема, у процесі навчання літератури С. Герасименко виокремлює такі типи інтеграції [1, с. 60]:

- Літературно-музична композиція – передбачає інтегрування на уроки літератури музичного супроводу або використання тематичних музичних композицій.

- Літературно-художній салон – інтегрування художніх витворів на уроки, які можуть пояснити контекст твору, або проведення тематичних зустрічей, наприклад, із письменниками-воїнами чи волонтерами.

- Презентація культурно-історичної доби – передбачає інтегрування історії, вивчення передумов та наслідків, які сприяли подіям у вибраному творі.

- Українська та світова література – інтеграція творів відомих світових авторів, які збігаються за хронологічними межами або жанровими особливостями із творами українських авторів.

- Українська література та географія – інтеграція регіональних особливостей під час викладання літератури, наприклад, здійснення порівняльного аналізу творів антиколоніального дискурсу з різних регіонів України.

Окрім цього, до інтеграційних технологій можна віднести:

- Використання мультимедійних технологій – презентацій, відео, які допомагають учням візуалізувати вивчене, знаходити логічні зв'язки та асоціювати вивчене в межах міжпредметного інтегрування.

- Використання цифрових платформ для проведення інтегрованих інтерактивних уроків, такі як Padlet, Miro, Wordwall, Kahoot, Genially, тощо.

- Проектна діяльність – залучення учнів до творчого підходу у вивченні літератури: створення плакатів, постановка вистав за мотивами творів, тощо.

- Дискусії та дебати – технології, що розвивають аргументаційні навички, особливо серед учнів старшої школи.

Отже, інтеграційні технології в процесі вивчення антиколоніальної прози української літератури (на прикладі таких творів як «Тигролови» І. Багряного, «Поза межами болю» О. Турянського, «Арслан-Киз або Дівчина-левиця» І. Гаспринського, та деякі інші) є доцільними й ефективними. Вони сприяють поглибленню раніше набутих знань, заохочують учнів до взаємодії під час уроків та мотивують до самостійного опрацювання матеріалу. Крім того, вивчення антиколоніальної прози, зокрема у старшій школі, сприяє формуванню національної свідомості та ідентичності учнів. Застосування

сучасних інтеграційних технологій робить вивчення зазначеного виду прози не лише результативним, а й цікавим для учнів, забезпечуючи комплексний підхід до розвитку їхнього світогляду та патріотичних цінностей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасименко С. Інтеграційні процеси у мистецько-літературному концепті викладання української літератури у закладах фахової передвищої освіти. *Publishing house «Ukrlogos Group»*, 2024. С. 60–66.
2. Мариновська О. Інтегральна технологія навчання: від теорії до практики. *Початкова освіта*, № 32 (608). Івано-Франківськ, 2011. С.3–5.
3. Овдійчук Л. М. Психолого-педагогічні основи застосування інтегрованого навчання в освітній сфері. *Освітні обрії*. 2023. №1. С. 20–26.
<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/article/view/7075/7305>

Димовська Анна Костянтинівна,
кандидат філологічних наук,
викладач вищої кваліфікаційної категорії,
циклова комісія філологічних дисциплін,
Комунальний заклад «Балтський педагогічний
фаховий коледж»

ФОРМУВАННЯ У БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА УЯВЛЕНЬ ПРО ПОДОРОЖ ГЕРОЯ ЯК НАСКРІЗНИЙ СЮЖЕТ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Усі студенти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта в Україні вивчають дисципліну «Дитяча література» (можливі варіації – «Українська література для дітей», «Зарубіжна література для дітей», «Історія літератури для дітей та юнацтва» тощо). На деяких освітніх програмах ця дисципліна є вибірковою, та в більшості все ж – нормативною. Це природно з огляду на важливість формування читацької компетентності в учнів початкових класів і величезний потенціал текстів для дітей, створених упродовж тисячоліть існування людства. У процесі вивчення дисципліни неодмінно акцентується той факт, що література для дітей та юнацтва є